

MOBILNOST IN SPLETNA DOSTOPNOST ZA INVALIDE IN STAREJŠE

Pogled na mobilnost invalidov in starejših v Sloveniji

Foto: arhiv ZIFS

Posvet na temo iz naslova **povezovanje znanj in izkušenj za vključujočo družbo** bo v ponedeljek, **14. oktobra 2024**, ob 11.30 uri v dvorani Državnega sveta, Šubičeva 4, Ljubljana. Posvet so-organizirajo Komisija Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide, Geodetski inštitut Slovenije ter Nacionalni svet invalidskih organizacij Slovenije.

Namen posveta je dobiti **celovit vpogled v mobilnost invalidov in starejših v Sloveniji** ter spodbuditi povezovanje različnih podatkov in storitev v enotno državno platformo za **večjo mobilnost invalidov in starejših oseb**, pa tudi povezovanje slovenskega znanja in institucij, predvsem pri razvoju različnih storitev. Vse navedeno lahko vodi do bolj vključujoče družbe in omogoči boljšo kakovost življenja osebam z različnimi oviranostmi.

Na posvetu bo s pomočjo strokovnjakov z Geodetskega inštituta Slovenije, Urbanističnega inštituta Republike Slovenije, Fakultete za elektrotehniko Univerze v Ljubljani, Založbe Beletrina in Univerzitetnega rehabilitacijskega inštituta Republike Slovenije Soča predstavljena zgodba petih prostorov, kot zgodba skupnega povezovanja podatkov in storitev v prej omenjeno enotno državno platformo. Slednja vključuje:

- **zunanji prostor** - dostopnost urbanega okolja ter mest in naselij,
- **notranji prostor** - dostopnost notranjosti javnih objektov,
- **spletni prostor** - spletno dostopnost do informacij za mobilnost,
- **socialni prostor** - prevoze na klic in izmenjavo znanj izkušenj,
- **virtualni prostor** - s tehnologijo podprta vadba v domačem prostoru.

Tisti, ki se posveta ne boste mogli udeležiti v živo, ga boste lahko **spremljali prek spletne strani www.ds-rs.si** in na **YouTube strani Državnega sveta**. (vir: NSIOS)

RADIJSKE ODDAJE ZA PROMOCIJO INVALIDOV IN INVALIDNOSTI

Na snemanju radijske oddaje za invalide

Foto: arhiv ZIFS

Že skoraj tridesetletja smo v številnih kontaktnih in posnetih radijskih oddajah predstavili več kot 2.000 oseb z invalidnostjo, strokovnjakov in pomembnih akcij za olajšanje življenja invalidske populacije. Te oddaje so izjemno **pripomogle k zmanjšanju predsodkov in stereotipov o invalidih in invalidnostih v naši državi**. V Evropi ni najti tako dolgoživih oddaj na invalidsko tematiko in problematiko. V tem nedvomno Slovenija prednjači tudi v tem oziru.

LUTKE V NARODNI GALERIJ V LJUBLJANI

Irena Vovk Terčič

Igralci, ki nastopajo v predstavi Veveriček posebne sorte

Foto: Zveza Sonček

Vabljeni na ogled **lutkovne predstave Veveriček posebne sorte** po zgodbi pisateljice Svetlane Makarovič. Predstava bo v soboto, **12. oktobra 2024**, ob 11.00 v Narodni galeriji v Ljubljani. **V predstavi nastopajo** člani dramske skupine Sonček – Društvo za cerebralno paralizo Dolenjske in Bele krajine ter Centra Sonček Novo mesto.

Zgodba govori o veveričku Čopku, ki je malce drugačen od drugih veveric, saj ima eno tačko tanjšo od druge in zato ne more skakati. Zaradi svoje drugačnosti je sprva izločen iz družbe, vendar se izuri v drugih stvareh – nauči se šteti, napovedovati vreme, peti, pripovedovati in na koncu si pridobi svoje mesto v gozdu.

Predstava v Narodni galeriji poteka v sodelovanju z **Zvezo Sonček ob Svetovnem dnevu cerebralne paralize**, ki ga praznujemo **6. oktobra**. Letos poteka pod geslom **Edinstven CP oz. Edinstvena CP** (ang. UNIQUELY CP). Edinstveni so tudi igralci, **osebe z različnimi oviranostmi**, ki nastopajo v predstavi. Po predstavi bodo namreč nastopajoči v odkritem pogovoru spregovorili o tem, kaj vse zmorejo, znajo, sanjajo ...

Po predstavi se nam pridružite tudi na ustvarjalni delavnici, na kateri bomo poustvarili sveže pridobljene vtise in junake iz zgodbe. V avli Narodne galerije pa bo ta dan na ogled razstava **Vse roke so pomembne – moje in tvoje**. Na fotografijah, ki so nastale v Centru Sonček Maribor, so roke uporabnikov s cerebralno paralizo. **Predstava je brezplačna** in je namenjena tako otrokom kot odraslim.

Z igro do dediščine

V tednu akcije v Narodni galeriji Z igro do dediščine si lahko družine z otroki od 8. do 13. oktobra stalno zbirko Narodne galerije ogledate brezplačno, izbrane artikle za otroke in družine pa lahko v galerijski trgovini kupite do 20 % ceneje.

SKUPAJ SMO MOČNEJŠI

Katja Podgoršek

20 let Društva za fibromialgijo

Foto: Boris Kovačič - Brežice

V letošnjem letu v društvu praznujemo 20 let od ustanovitve **Društva za fibromialgijo**. Društvo se je ves ta čas **zavevalo podpori in ozaveščanju o fibromialgiji**. Dosegli smo mnoge ločnice in zgradili močno skupnost z devetimi skupinami po Sloveniji, ki se medsebojno podpirajo in spodbujajo. Ta obletnica je priložnost za nadaljnje povezovanje med člani, bolniki in institucijami. Za izmenjavo izkušenj in širjenje znanja.

Obletnico smo praznovali v Brežicah, od koder prihaja ena izmed ustanoviteljic društva, **Veronika Felicijan**. Skupina je pripravila prelep program z vrhunskimi glasbeniki, učitelji Glasbene šole Brežice. Med govori so nas navduševali s slovenskimi glasbenimi priredbami. Zahvale smo podelili zaslužnim članom in glavnemu pokrovitelju dogodka, Občini Brežice.

V popoldanskih urah smo razigrano, ob ženski plesni skupini iz Brežic, imeli igre iz koncentracije, spomina in spretnosti. Tako kot vsako leto je najbolj vztrajna skupina prejela prehodni pokal. Naslednje leto vas 17. maja vabimo v Maribor, kjer se bo odvijal naslednji **FibroSvet - ozaveščanje in Fibrolgre, sprostitvev s člani bolniki in ostalimi prisotnimi**.

Z VERIGO KREPIMO IN PLETEMO PRIJATELJSTVA

Katarina Lukešević

Izvajalec Boštjan z uporabnico Olgo

Foto: B.P. – ZIFS 2024

Še predobro se zavedamo, kako pomembno je **vsakodnevno druženje z ljudmi**. Tako smo skupaj s programom **Veriga psihosocialne oskrbe in druženja** spletli že **mnoga prijateljstva** v zadnjih dvaindvajsetih letih delovanja programa. Izvajalci na terenu so se tako preko različnih oblik **druženja povezali s številnimi invalidi-uporabniki** tega programa. Tudi z Olgo, dolgoletno uporabnico programa, izvajalec krepi prijateljstvo z rednimi obiski.

PRISLUHNIMO TIŠINI: ZAVAJANJE LJUDI V STISKI

Vlasta Tifengraber

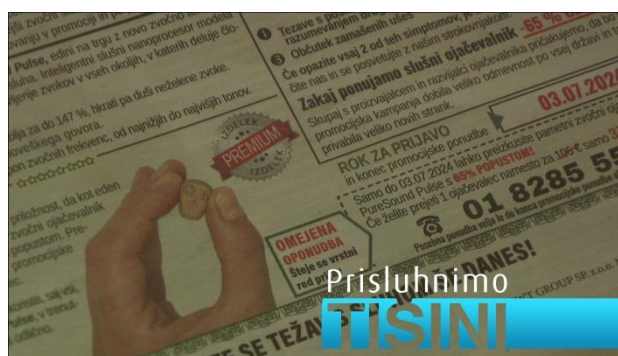

Foto: Prisluhnimo tišini

Ne nasedajte zavajajočim oglasom. Spet se je pojavila poplava zavajajočih oglasov, ki ljudi napeljujejo h kupovanju različnih izdelkov in terapij, ki naj bi čudežno učinkovali na zdravje. Med drugimi se pojavljajo oglasi za slušne ojačevalnike, terapije, kapljice in podobno, ki naj bi čez noč odpravili težave s sluhom. Uporaba takih, tako imenovanih »univerzalnih« slušnih pripomočkov lahko še poslabša zdravstveno stanje človeka. Zato zdravniška stroka opozarja, da je **ob vsaki težavi s sluhom najprej treba obiskati zdravnika**, nikakor pa ne gre zaupati neetičnim oglasom, ki izkoriščajo stisko ljudi.

Oddaja Prisluhnimo tišini bo na **sporedu v torek, 8. oktobra 2024, ob 11.05 uri na TV SLO 1.**

DEPRESIJA – KATERO GENERACIJO NAJBOLJ OGROŽA?

Sergeja Širca

Kako bolnikom pomagati iz začaranega kroga

Foto: Aetas

V Sloveniji po podatkih Eurostata **približno 85.000 ljudi živi z depresivnimi motnjami**. Depresija pri velikem deležu bolnikov pogosto povzroči začarani krog, v katerem nihajo med vzponi in padci. Posebno to velja za tiste, ki na zdravljenje niso odzivni in jim predpisujejo vedno nova zdravila. Najbolj žalostne zgodbe piše v življenju delovno aktivnega prebivalstva, ki jih depresija obremeni v obdobju, ko se od njih pričakuje največ. Prav zato je **svetovni dan ozaveščanja o duševnem zdravju** letos v znamenju duševnega zdravja na delovnem mestu.

Ta najpogostejša duševna bolezen nikakor ni samo problem posameznika, ampak **vpliva na celotno družbo**. Po podatkih Nacionalnega inštituta za javno zdravje se iz leta v leto viša tako število predpisanih receptov za antidepresive kot tudi število izgubljenih delovnih dni zaradi bolniških staležev, ki jih povzročajo duševne motnje: povprečno trajanje ene odsotnosti zaradi duševne in vedenjske motnje je leta 2023 znašalo skoraj 55 dni.

Nacionalno združenje za kakovost življenja Ozara Slovenija vabi na tiskovno konferenco, ki bo v torek, **8. oktobra 2024**, ob 10. uri v hotelu Slon (Slovenska cesta 34) v Ljubljani.

Konferenco boste spremljali tudi na spletni platformi Slovenske tiskovne agencije STAvideo: <https://video.sta.si/>.

HALO, ZIFS...?

Poberki iz dežurne svetovalne službe

Pokličite nas na 041 381 679, vse dni v tednu med 8.00 in 21.00 uro ali povprašajte na info@zifs.si.

Dežurna svetovalna služba Združenja Invalidov – Foruma Slovenije deluje neprekinjeno vse dni že od 20. marca 2020 naprej in je v tem času pomagala že več kot tisoč ljudem.

Poberek iz dežurne svetovalne službe:

- Invalid iz Ljubljane nam je poslal pobudo, ki jo je naslovil tudi na Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, kjer morajo invalidi s priznano ZPIZ invalidsko stopnjo 1. kategorije, ki niso imeli dovolj delovne dobe vsako leto podaljšati vlogo na CSD za denarno pomoč in varstveni dodatek.

Vmesno sprašuje, ali ne bi olajšali življenja invalidov in zmanjšali dela na centrih ter odobrili trajne vloge? Navaja še druge nepravilnosti in nepravičnosti, ki so jih deležni tovrstni invalidi.

Prav tako pa se je obrnil tudi na Mestno občino Ljubljana glede parkiranja na javnih površinah z zapornico ter predlagal, zakaj ne bi povezali kartice Urbane z informacijo o imetniku invalidske parkirne karte. Prejel je odgovor, da tega ne omogočajo odloki, vendar pa je bil mnenja, da je potrebno odloke, ki niso življenjski, spremeniti.

- Klical nas je tudi invalid iz Maribora, ki je omenil nedavno rušenje športnega centra v Mariboru, kjer se je porušila ena tretjina strehe, ki je bila verjetno podprta z lesom in z ozirom na širino in dolžino ni zdržala.

Sprašuje se, kakšni so to projektanti, ki načrtujejo takšne zgradbe, kjer bi bilo, po njegovem mnenju, potrebno umestiti železno konstrukcijo.

Le nekaj dni pred mariborskim primerom, pa se je na podoben način povescila tudi konstrukcija športnega centra v Bovcu, ki ga sploh še niso odprli, kjer je bila konstrukcija podprta z lepljenim lesom, kar verjetno res ne more biti ustrezno. Tam je škoda ocenjena že zdaj na več milijonov evrov, čeprav centra sploh še niso odprli.

Sprašuje se, kaj bi se zgodilo, da bi bili v obeh objektih otroci in odrasli ter bi se na njih porušili obe strehi? Koliko invalidov in mrtvih bi bilo v obeh primerih? Za nasvet smo povprašali predsednika Inženirske zbornice Slovenije mag. Črta Remca. Odgovor bomo objavili v naslednji številki Sporočevalca.

PROGRAM SOCIALNA VKLJUČENOST OSEB PO POŠKODBI GLAVE IN USPOSABLJANJE ZA AKTIVNO ŽIVLJENJE Andreja Kokelj

Dnevni center deluje kot učna baza

Foto: Društvo Vita

Društvo Vita deluje na področju Slovenije že več kot 30 let. Smo nacionalna, invalidska, reprezentativna, neprofitna organizacija, ki deluje v javnem interesu na področju socialnega varstva, zdravstva, izobraževanja in kulture. **Združuje osebe po možganski poškodbi glave**, ter njihove družine, strokovne in laične delavce, simpatizerje ter prostovoljce. V društvu si prizadevamo za kakovostno izvajanje storitev, podporo uporabnikom, svojcem, asistentom in prostovoljcem.

Socialnovarstveni program **Socialna vključenost oseb po poškodbi glave in usposabljanje za aktivno življenje** se izvaja v prostorih dnevnega centra na Dunajski cesti 106 v Ljubljani. Prostor dnevnega centra je odprt vsak delovni dan od 8:00 do 14:00 uro.

Tovrsten program je namenjen osebam po zaključenem rehabilitacijskem postopku, njihova udeležba je prostovoljna in vabljeni so k aktivnemu soustvarjanju vsebin. Aktivnosti se izvajajo v okviru delavnic, ki potekajo vodeno, vsak delovni dan, od 9:00 do 12:00 ure. Pri delavnicah (**glasbeno-plesna, likovna, psihološka, delovne terapija, specialna pedagogika**) se pridobivajo in razvijajo socialne spretnosti ter veščine, krepí občutek opolnomočenja in socialna vključenost v skupnost. V društvu **organiziramo tudi izlete, tabore, razstavo in bazar**. Ob tem sodelujemo z lokalno skupnostjo in sorodnimi organizacijami, kar prispeva k destigmatizaciji in manjši diskriminaciji oseb po poškodbi glave. K skupnemu sodelovanju vabimo tudi prostovoljce in študente na praksi. Dnevni center deluje kot učna baza za pridobivanje novih izkušenj in znanj pri delu z osebami s posebnimi potrebami.

Program je sofinanciran s strani Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij ter občin lokalnih skupnosti.

OB SVETOVNEM DNEVU REVMATSKIH BOLEZNI Povzeto iz priloge ONA

SVETOVNI DAN REVMATSKIH BOLEZNI 2024

»Letos bomo 12. oktobra postavili ozaveščevalno stojnico na Prešernovem trgu v Ljubljani, kamor vabimo vse, ki jih zanima, kako jih lahko naše društvo podpre pri spopadanju z diagnozo vnetne revmatske bolezni.

Poleg tega se bomo pridružili drugi fazi kampanje Evropske zveze združenj za revmatologijo (EULAR) Manifest za spodbujanje evropskega odziva na zdravstvene in socialno-ekonomske izzive revmatičnih in mišično-skeletnih bolezni.

Na vse novoizvoljene evropske poslance bomo naslovili pismo za podporo številnim ukrepom, vključno z razvojem celovite strategije Evropske unije za obravnavo vse večjega zdravstvenega, socialnega in gospodarskega bremena revmatskih in mišično-skeletnih bolezni.

Kronične bolezni prizadenejo več kot 120 milijonov Evropejcev vseh starosti. So med najbolj razširjenimi in obremenjujočimi nenalezljivimi boleznimi v Evropi, zaradi katerih ljudje poiščejo pomoč svojega zdravnika, in poglaviti vzrok za nastanekčasne ali trajne delovne nezmožnosti med delovno aktivno populacijo. Revmatiki so zaradi narave svoje bolezni dodatno izpostavljeni povečanemu tveganju za večino kroničnih nenalezljivih bolezni sodobnega časa, kot so bolezni srca in ožilja, sladkorna bolezen, debelost, nekatere maligne bolezni, demenca itd. Zaradi tega so te skupine bolezni tudi med najdražjimi kroničnimi obolenji in povzročajo visoke stroške za evropske proračune za zdravstveno in socialno varstvo.

V Sloveniji je bolnikov z vnetnimi revmatskimi boleznimi med 40 in 60 tisoč. Zaradi uničujoče kombinacije zdravstvenih dejavnikov, vključno s staranjem prebivalstva, negativnimi trendi življenjskega sloga ter kroničnim pomanjkanjem revmatologov in revmatoloških zdravstvenih delavcev, se pričakuje povečanje števila in resnosti revmatskih in mišično-skeletnih bolezni. Brez nujnega ukrepanja bi lahko presegli našo sposobnost odzivanja na potrebe bolnikov in ogrozili vzdržnost evropskih sistemov zdravstvenega varstva.

Čeprav je evropski parlament v zadnjih letih poudaril, da se je treba bolj osredotočiti na revmatske in mišično-skeletne bolezni, jih EU in države članice pri oblikovanju politik še vedno ne upoštevajo. Zato je tako pomembna evropska strategija, ki vključuje ukrepe za njihovo učinkovitejše preprečevanje, zgodnje diagnosticiranje, zdravljenje in rehabilitacijo ter s tem povezane raziskave in inovacije.

Evropske poslance in imenovane oblikovalce politik EU pozivamo k zavezi, da podprejo izvajanje manifesta EULAR v programih evropske komisije in aktivno pozivajo k politikam za zmanjšanje bremena revmatskih in mišično-skeletnih bolezni za posameznike in družbo,« je povedala Petra Zajc, strokovna sodelavka Društva revmatikov Slovenije.

Foto: Miroslav Jurčič

60 ONA

Petra Zajc

Foto: ONA (1.10.2024)

V zadnji številki priloge **ONA**, 1. oktobra 2024, je bilo objavljeno pod sklop zdravje na straneh 58–61 vse kar je potrebno vedeti o **Svetovnem dnevu revmatskih bolezni** in o raznolikih revmatskih boleznih. Za prilogo ONA je spregovorila tudi **Petra Zajc**, strokovna sodelavka Društva revmatikov Slovenije, ki prav dobro ve, kako je živeti z revmo.

O REVMATSKIH OBOLJENJIH V ODDAJI ODPRTA DLAN

Ob **Svetovnem dnevu revmatikov**, smo v našo oddajo **Odperta dlan** na Radiu Zeleni val to sredo, **9. oktobra 2024**, povabili predsednika Društva revmatikov Slovenije **Franca Špegla**, ki bo v pogovoru z Borutom Pogačnikom **osvetlil vse sence temne strani revmatizma**. Po zadnjih podatkih naj bi imelo v Sloveniji 230.000 ljudi revmatsko bolezen. Med **10.30 in 11.15. uro** nas lahko pokličete na številko **01 786 0 400**, ter tako sodelujete tudi sami s svojimi vprašanji in mnenji. Frekvence **Radia Zeleni val** so: **93,1, 96,2 in 97,0 MHz**.

NA ROBU TEME Igor Miljavec

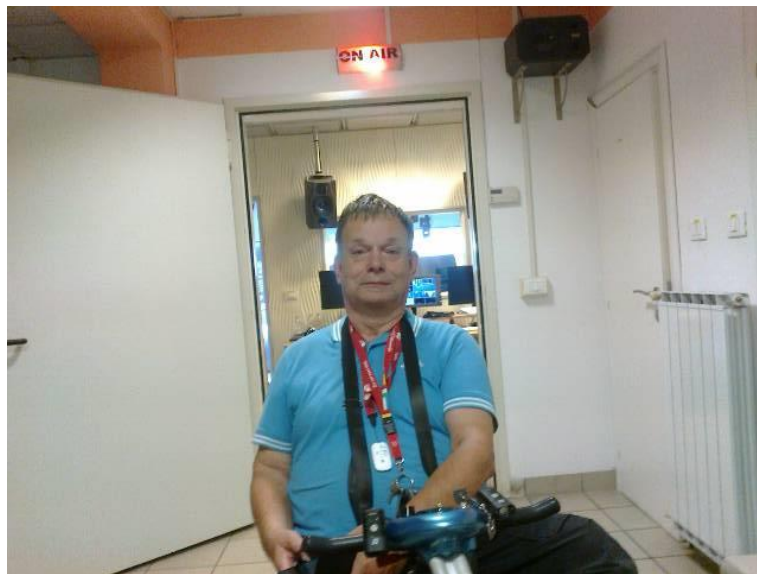

Foto: zajem zaslona podcasters.spotify.com

V petem podcastu **Na robu teme je svetloba** smo besedo dali našim članom, ki so se **udeležili rehabilitacijske delavnice v Izoli**. Z nami so delili misli o tem, zakaj se udeležujejo tovrstnih delavnic, kaj jim pomenijo rehabilitacijske aktivnosti, ki jih nudi **Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica**, kako pomaga ciljno osveščanje, kakšno težo ima rehabilitacija tudi za svoje, pa tudi kako cenijo, da tudi videči svojci poskusno stopijo v njihove čevlje.

Podcast lahko poslušate preko linka: <https://podcasters.spotify.com/pod/show/mdss-nova-gorica>

NA GORIŠKEM SO DEJAVNI Borut Pogačnik

Mag. Valter Adamič

Foto: B.P. – ZIFS 2024

V sobotni oddaji za invalide, **12. oktobra 2024**, ki smo jo posneli pred dvema tednoma na **Radiu Robin**, bo mag. **Valter Adamič**, predsednik **Društva vojnih invalidov Severne Primorske** v uvodu izpostavil vlogo **Medobčinskega društva invalidov Goriške**, ki je skupaj z ostalimi invalidskimi organizacijami v štirih občinah (Mestna občina Nova Gorica, Občina Renče-Vogrsko, Občina Miren-Kostanjevica in občina Šempeter-Vrtojba) **dvignila nivo prepoznavnosti potreb občanov z gibalnimi omejitvami, senzoričnimi omejitvami in motnjami v duševnem razvoju**. V teh občinah najmanj enkrat letno na sejah občinskih svetov obravnavajo izvajanje akcijskih načrtov »**Občina po meri invalidov**«, na katerih občinski svetniki skupaj z sveti za invalide dajejo predloge za izboljšanje delovnega in življenjskega okolja.

V letih izvajanja teh projektov je **lokalno okolje doživelo kakovostno rast**. Ovire niso samo arhitektonske. Z delovanjem na teh projektih je v okolju prišlo do spoznanja, da prijazno okolje zajema tudi področja zaposlovanja, zdravstva, športa, kulture, šolstva javnih medijev in vseh 22 področij ki so zajeti v Agendi 22. V teh občinah smo **javne objekte opremili z 7 »slušnimi« zankami**. V Novi Gorici smo na skoraj celotnem območju mesta vzpostavili »**taktilne oznake**«. Na

Goriškem smo ustvarili pogoje sodelovanja na področju »**Občina prijazna do invalidov**« v kar štirih občinah, kar daje občinam večje možnosti kandidiranja za pridobivanje kohezijskih evropskih finančnih sredstev za skupne projekte pomembne za vse vrste invalidov.

Oktoberki oddaji za invalide lahko prisluhnete v soboto, **12. oktobra 2024**, med **18.00 in 18.30 uro** na frekvencah **Radia Robin**, ki sta: **99,5 in 100,0 MHz**.

PARAFEST »POSTANI ŠPORTNIK« Drago Perko

Parašportnica Živa Lavrinc z otroki iz URI Soča

Predstavitve parašportov

Foto: MP produkcija

Na **Parafestu »Postani športnik«**, ki že četrto leto poteka pod okriljem Zveze za šport invalidov Slovenije – Slovenskega paralimpijskega komiteja (Zveza ŠIS - SPK), Univerzitetnega rehabilitacijskega inštituta RS Soča (URI Soča) in Lidla Slovenija, so **paralimpijka Živa Lavrinc**, dobitnica bronaste medalje na paralimpijskih igrah v Parizu, **parašportniki Simon Turk, Luka Trtnik, Natalie Finkšt, Matjaž Bartol, Nejc Stakne** ter trenerja **Gregor Verbinc in Ožbej Poročnik invalidom predstavili parašportne discipline**.

Obiskovalci so lahko **priljubljene parašporte**, kot so paranamizni tenis, paralokostrelstvo, paraatletika, boccia in curling na vozičkih, tudi preizkusili.

Pred Parafestom »Postani športnik« je v URI Soča potekal **posvet »Vključitev učencev prvošolcev z zmanjšano zmožnostjo gibanja v programe osnovnošolskega izobraževanja«**, na katerem so strokovnjaki z različnih področij predstavili izzive in rešitve pri vključevanju gibalno oviranih učencev v šolske procese.

NA ROB TEDNU MOBILNOSTI Borut Pogačnik

Kot poroča hrvaški Jutarnji list, 21. septembra 2024, bodo tam čez dve leti **uvedli robotaksi**, ki ga bo izdelal Mate Rimac, kateremu mu bo iz evropskega proračuna za to kapnilo kar 179,5 milijonov evrov. Vendar to še ni vse. Sprejeli bodo celo poseben zakon – »Lex Rimac«, ki bo vsem, ki bodo ovirali takšna vozila, nalagal denarne kazni od 1.000 do 5.000 evrov. Takšnih, popolnoma avtomatskih vozil brez voznika, naj bi bilo leta 2026 od 50 do 100.

Obeti so lepi, saj **bi lahko vozili tudi invalide**, vendar se na letošnji promociji Rimcev robotaksi, kot je poročal isti časopis, ni hotel niti premakniti z mesta...

PRISLUHNIMO TIŠINI: ŽELIMO BITI DEL VKLJUČUJOČE DRUŽBE

Vlasta Tifengraber

Foto: Prisluhnimo tišini

Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče je 21. septembra s ponosom gostilo praznovanje **ob mednarodnem dnevu gluhih**. V kulturnem domu v Slovenskih Konjicah so na slavnostni prireditvi pod geslom **Želimo biti del vključujoče družbe** poudarili pomen enakopravnosti, pravice do znakovnega jezika in dostopa do informacij za osebe z izgubo sluha.

Oddaja Prisluhnimo tišini bo na **sporedu v soboto, 12. oktobra 2024, ob 15.25 uri na TV SLO 1.**

RAZSTAVA TIPNIH LIKOVNIH DEL

Igor Miljavec

Letošnja delavnica v Trenti

Foto: MDSS

V soboto, **12. oktobra 2024**, ob 18. uri vas vabimo v Gledališko dvorano Antonio Coslovich, Trgovačka 6, Umag, kjer bo v sklopu prireditve **Dnevi slovenske kulture v Istri**, v organizaciji Slovenskega kulturnega društva Ajda Umag, **odprtje razstave tipnih likovnih del**, nastalih na **likovni delavnici Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Nova Gorica**. Člani MDSS Nova Gorica so se na likovni delavnici, ki je del **programa rehabilitacije za osebe z okvaro vida**, v Trenti letos srečali šestič zapovrstjo, sicer pa že kar sedemnajstič. S peskom in drugimi materiali so od 17. do 19. junija ustvarjali pod mentorstvom diplomirane slikarke Stanke Golob in akademske slikarke Jane Dolenc. S temo Triglavsko jezera so počastili 100-letnico Triglavskega narodnega parka, s čimer želijo poudariti pomen naših naravnih lepot ter spodbuditi k razmisleku o ohranjanju okolja za prihodnje rodove.

Razstava bo odprta do 9. novembra 2024. Dogodek finančno podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

PSIHOSOCIALNA POMOČ ALI PSIHOTERAPIJA

Tina Sarah Bertoncelj

Foto: arhiv ZIFS

V zvezi z Zakonom o psihoterapiji, smo zastavili nekaj vprašanj Borutu Pogačniku, ki se v Združenju invalidov – Forumu Slovenije z reševanjem človeških stisk ukvarja že vrsto let.

Ali lahko na kratko navedete, kako pomembna je tovrstna pomoč in kdo jo pri vas nudi? V Združenje invalidu – Forumu Slovenije že vrsto let nudite tudi psihosocialno pomoč najbolj ranljivim skupinam. Tako ste jo ponudili že v času epidemije covid-19, poplaval in jo izvajate tudi še dandanes. Ta pomoč je izrednega pomena, kar so dokazali tudi številni rešeni primeri iz obdobj, ki jih navajate.

V Združenju invalidov – Forumu Slovenije, se tudi sicer ukvarjamo z najbolj ranljivimi skupinami in to vsak dan, ko v okviru našega posebnega socialnega programa **Veriga psihosocialne oskrbe in druženja** obiskujemo ljudi, ki so izpadi iz vseh socialnih mrež. V primerih epidemij in drugih elementarnih nesreč, pa smo ustanovili tudi **Dežurno psihosocialno službo za pomoč in oporo ranljivim skupinam**, ki neprekinjeno deluje že od 20. marca 2020 naprej in to vsak dan v tednu od 8. do 21. ure.

Delo v dežurni službi seveda zahteva visoko strokovno usposobljenost. V mojem primeru, so bili to kar trije dokončani študiji, in to na Fakulteti za socialno delo, FSPN, ki se danes imenuje Fakulteta za družbene vede in Medicinska fakulteta Univerze v Ljubljani, kjer sem dokončal dva študija, in sicer svetovanja ter psihoterapije. Menim, da so tovrstni študiji dobra podlaga, obenem pa je potrebno kontinuirano izobraževanje na vseh področjih psihosocialnega dela ter še zlasti psihoterapije in svetovanja.

Kako poteka tako delo, ali gre za svetovalni pogovor ali za kakšno drugo obliko terapije, koliko časa praviloma traja?

Delo v dežurni službi poteka na način, da svetovanec stopi v stik z nami preko mobilne telefonske številke, ki je 041 381 679 ali pa preko elektronskega naslova združenja, ki je info@zifs.si. Potrebno je namreč povedati, da nekateri potrebujejo za klic celo več tednov časa, preden se odločijo za pomoč, kar je povezano tudi s travmatičnimi doživetji iz preteklosti in z osebno strukturo vsakokratnega klicatelja. Nikoli ne sprašujemo po osebnih podatkih, ker vemo, da je težava v kateri se nekdo nahaja tudi zelo občutljive narave in se raje osredotočimo na problem, ki ga svetovanec trenutno ima in kako je to do zdaj vplivalo nanj? V nadaljevanju pa poskušamo osvetliti vse okoliščine v katerih se ta oseba zdaj nahaja.

Včasih je težava tako obširna in tako globoka, da svetovanca povabimo tudi na pogovor v naše prostore v Ljubljani na Linhartovi 3, kjer v okviru ene od psihoterapevtskih tehnik rešujemo skupaj z njim ta problem, iz katerega se sam do sedaj ni mogel izkoptati. Gre za kratko dinamično analitično psihoterapijo, ki ima določene protokole, po katerih je število takšnih pogovorov omejeno, vendar ne zaradi naše stiske s časom, ampak zato, da tudi svetovanec naredi določene premike v svojem življenju. Pri tej vrsti terapije se ne osredotočamo posebej na njegovo preteklost in težave

v otroštvu, ampak jemljemo svetovanca kot osebo s težavo »tukaj in zdaj«. Podoben način poznamo tudi pri drugi tehniki, to je gestaltu, kjer je tudi pomembno vse, kar se dogaja v tem trenutku. Gre torej v bistvu za dve tehniki: prva je svetovanje in druga je kratka dinamična psihoterapija, ki sta v okviru takšne službe izjemnega pomena in edini uporabni.

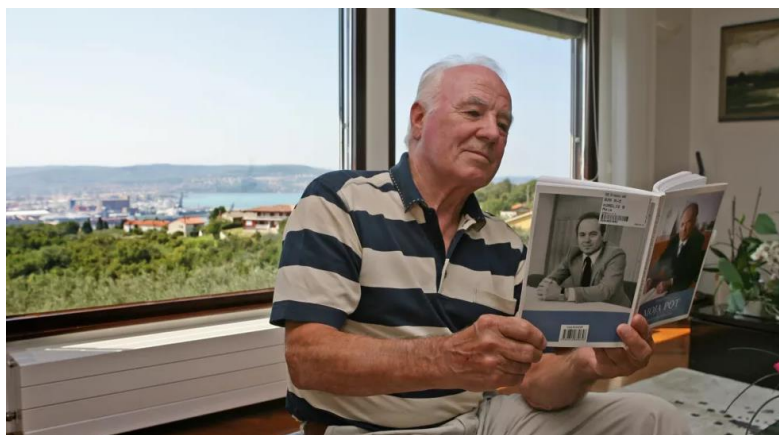
Ali klinična psihoterapija sploh obstaja oz. kaj naj bi to bilo: psihoterapija (pogovorna terapija), ki jo izvaja npr. klinični psiholog, ali naj bi bila to terapija, ki se uporablja za zdravljenje (in ne zgolj obravnavo) določenih duševnih motenj? Ali torej neklinična psihoterapija sploh lahko zdravi, ali gre pač za (dopolnilno) obravnavo, ki morda celo nujno ne sodi v zdravstveni sistem kot tak? Kako si vi predstavljate delitev na klinično in navadno psihoterapijo, je če taka delitev sploh primerna?

Da, klinična psihoterapija v bistvu obstaja in je kot taka edina. Neklinične terapije pa v bistvu sploh ni. To drugo: neklinično psihoterapijo bi morali imenovati zgolj in samo – svetovanje. Kolikor vem imajo to tudi v bolj razvitih deželah to tako urejeno. Klinična psihoterapija pomeni pristop k svetovancu, bolniku ali pacientu z vidika globinske psihologije, kar pomeni, da moramo absolutno poznati postulate tovrstnega pristopa z vidika osebnostnih struktur in še zlasti v razmerjih med Nadjazom ali Superegom, Jazom ali Funkcionalnim egom ter Idom ali Nezavednim. Poleg tega pa seveda moramo upoštevati tudi transfer in kontratransfer; ki obstajata v odnosu med pacientom in psihoterapevtom v obeh smereh. Pozorno moramo biti tudi na odpore, do katerih običajno prihaja, ko se približujemo notranjemu konfliktu oziroma bistvu težave, zaradi katere je taka oseba tudi prišla k nam.

Obravnava mora biti ciljna, z namenom, da ublažimo simptome in da pobrsamo za vzroki težav, ko gre za notranjepsihični konflikt. Upoštevati moramo osebnostno strukturo oseb. Po izhodiščih neoanalitične teorije razlikujemo štiri vrste osebnostnih struktur, ki so: depresivna, shizoidna, histerična in prisilna. V desetletjih mojega dela z različnimi svetovanci in uporabniki, tako svetovanj kot terapij, je ta opredelitev zelo dobra, saj vemo, da smo vsi nekoliko zaznamovani z eno od teh struktur. To je zlasti pomembno pri vprašanih transferov in kontratransferov, kjer so lahko velike razlike med strukturami tudi razlog za neuspešen potek terapij. Pomembna okoliščina je tudi, da lahko vsakdo tudi terapevt, vljudno odkloni sodelovanje, če meni, da zaradi prej omenjenih osebnostnih struktur, ne bo prišlo do želenih sprememb. Vsekakor pa sem mnenja, da tako, kot je lepo poudaril Carl Gustav Jung – psihoterapija bogati ne samo pacienta, ampak tudi psihoterapevta, ker gre v bistvu za izmenjavo spoznanj o sebi.

BRUNO KORELIČ JE BIL TUDI GOST NAŠIH ODDAJ

Borut Pogačnik

Bruno Korelič

Foto: Tomaž Skale, Dnevnik

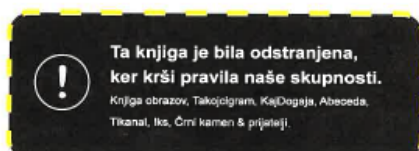
Nedavno je umrl **Bruno Korelič**, nekdanji dolgoletni direktor in predsednik uprave Luke Koper, prav tako tudi predsednik skupščine **Mestne občine Koper**. V poznih 90. letih je bil tudi gost oddaje Odprta dlan, kjer smo govorili o zaposlovanju invalidov v tej družbi. Imel je veliko delovnih uspehov, kjer je bil tudi s srcem predan svojemu pristanišču in Obali.

KNJIŽNA NOVOST

KULTURA NAŠIH SVOBOD

Borut Pogačnik

George Orwell
SVOBODA TISKA

Dva sto misleba o literaturi, totalitarizmu in svobodi tiska.

Z B I R K A * I S K R A
Založba Sanje, strani 33, 5,00 eur

Foto: ZIFS

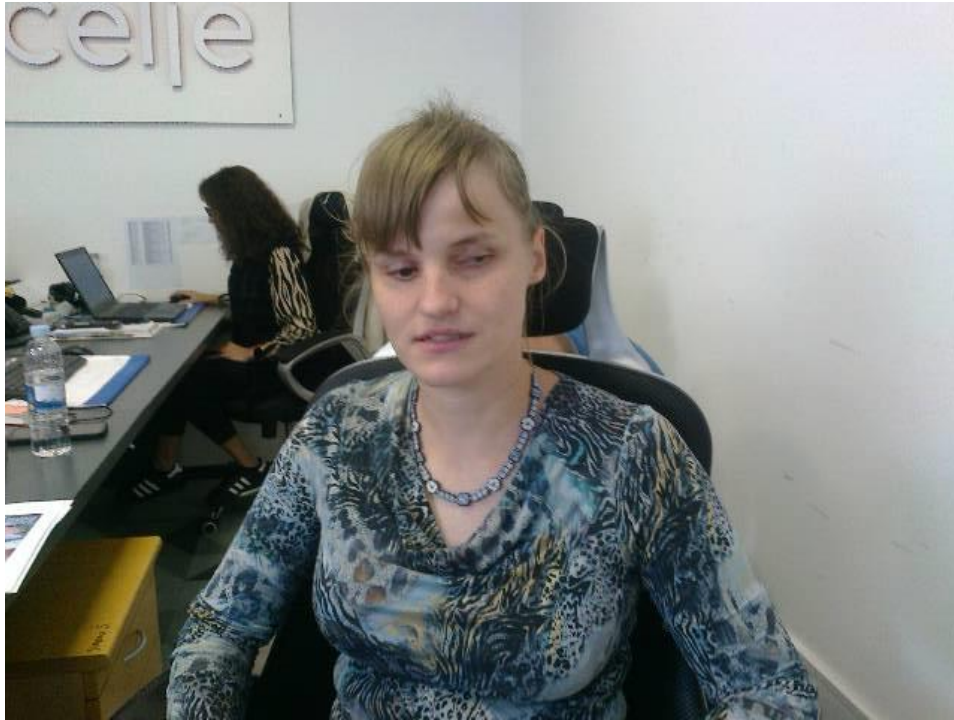
Pri Založbi Sanje je letos izšla knjižica **Svoboda tiska**, ki ima dve poglavji, in sicer: **Literatura in totalitarizem in Svoboda tiska**. Knjižica je kot nalašč za današnji čas, ko so informacije omejene, kot da je Evropa že v vojni. Na pomanjkanje informacij, zlasti z vojnih žarišč, opozarjajo v večini resnih medijev. Pri nas pa skorajda ne moremo dobiti novic z »One« strani.

No, **George Orwell** je bil že 21. maja 1941 v eni svojih radijskih oddaj zelo kritičen do omejitev informacij s strani totalitarnih režimov. V tistem času je v Evropi divjala Druga svetovna vojna in informacije so bile zato cenzurirane, vendar pa je šlo pri vseh zadevi tudi za avtocenzuro. Kot zanimivost je navedel, da je mogoče v Združenjem kraljestvu kritizirati ministrskega predsednika Churchilla, medtem ko pa ni bilo mogoče to za takratno Sovjetsko zvezo in J.V. Stalina, ki je bil zaveznik. Zato so vsa dela, ki so kakorkoli bila povezana s takratno Sovjetsko zvezo in kritičnemu obravnavanju le te, podvržena hudim pritiskom.

V drugem delu, ki zadeva in se imenuje **Svoboda tiska**, pa avgusta 1945 in avgusta 1946, obravnava fenomen, ki je podoben pri literaturi z vidika tiska. Njegovo delo **Živalska farma** ni moglo iziti pred letom 1945, ker so menili, da na nek način skozi, recimo basen, opisuje razmere v Sovjetski Rusiji in da sta Lenin ter Stalin osebi, ki na tej farmi odločata o vsem, državljani pa so zvedeni na like prašičev. Vendar pa se je s hladno vojno tudi odnos do živalske farme omehčal, čeprav je prav ta esej »Svoboda tiska« izšel kot predgovor k **Živalski farma** šele leta 1972.

Kako svoboden je tisk, je bilo namreč tudi v tistih časih zelo jasno razmejeno in potrjeno, da ni bil. Tudi o državljski vojni v Španiji, kjer se je Stalin boril celo proti lastnim revolucionarjem in jih na španskem ozemlju likvidiral ter zapiral, je pojasnjeno tudi v Orwellovi knjigi **Poklon Kataloniji**, ki je izšla tudi pri nas v Založbi Modrijan leta 2009. Orwell tudi zanimivo piše, kako so se angleški komunisti šele po nemškem napadu na Sovjetsko zvezo borili proti Nemcem, prej pa so bili zaradi **sporazuma Ribbentrop – Molotov**, lepo tiho. G. Orwell je dejansko **človek za vse čase**, kot v filozofiji večkrat rečemo za **Thomasa Moora**, ki se je uprl angleškemu kralju **Henriku VIII**, in je bil zato tudi ob glavo. Svoboda se namreč velikokrat plačuje drago oziroma najdražje!

SLEPOTA NI OVIRA Borut Pogačnik

Sanja Kos

Foto: B.P. – ZIFS 2024

Sanja Kos je slepa že od rojstva, vendar jo to ni oviralo pri pridobitni izobrazbi, kakor tudi ne pri vodenju **Medobčinskega društva slepih in slabovidnih v Celju**, ki pokriva 33 občin. Zelo dobro pozna **vse ovire, s katerimi se srečujejo slepi pri vsakdanjem življenju**, zato je tudi močno empatična do vseh novih članic in članov, ki se vključijo v to društvo in natanko ve, kaj potrebujejo pri vsakdanjem življenju, da so vsaj delno samostojni in pripravljeni na izzive, ki se porajajo osebam s slepoto. Kot oseba je polna optimizma in ga tudi prenaša na vse, ki pridejo v stike z njo.

Tako bo tudi v oddaji **Sonči žarek** na valovih **Radia Celje** v nedeljo, **13. oktobra**, med **18.15 in 18.45 uro**. Frekvence radia so: **95,1, 95,9, 100,3 in 90,6 MHz**.

TUDI INVALIDI V AKCIJO ZA ČISTO CELJE Gregor Deleja*

Vabimo vas k sodelovanju na jesenski čistilni akciji Mestne občine Celje »**OČISTIMO CELJE**«. Letošnjo jesen želimo posebno pozornost nameniti gibanju, skrbi za okolje in skupnostnemu sodelovanju.

Jesenska čistilna akcija bo potekala v petek in soboto, **18. in 19. oktobra 2024**, med **9. in 12. uro**. Vse prijave na akcijo zbiramo elektronsko do 8. oktobra 2024.

Če bo slabo vreme, se akcija prestavi na petek, 25. 10. 2024, in soboto, 26. 10. 2024. Za vse dodatne informacije lahko pišete na e-mail kolegici Suzani Vurunič z Oddelka za okolje in prostor ter komunalno (suzana.vurunic@celje.si).

S skupnimi močmi lahko naše mesto naredimo še lepše, pri naših najmlajših pa zbudimo čut za odgovornost do narave, okolja in skupnosti.

***Gregor Deleja** je direktor občinske uprave Mestne občine Celje.

DRŽAVNO PRVENSTVO V PARA-BADMINTONU

Sebastjan Ferfolja*

Državno prvenstvo v para-badmintonu

Foto: arhiv društva

V Komendi je v soboto, 28. septembra 2024 potekalo **Državno prvenstvo v para-badmintonu**, Ob 9. uri smo se udeleženci zbrali pred dvorano, se pozdravili in malce poklepetali, tudi slikali smo se. Za tem pa je prišel čas, da se odpravimo v dvorano in se pripravimo za tekmovanje. Pred začetkom, smo seveda kot se za državno prvenstvo spodobi, poslušali Slovensko himno.

Vodja tekmovanja Žiga Frass je pred začetkom predstavil še pravila in tekmovalni sistem glede na število in telesne zmožnosti igralcev. Bilo nas je točno osem, ne sliši se veliko, vendar za trenutne slovenske razmere v para-badmintonu, kar lepa številka, saj je para-badminton pravzaprav komaj dobro zaživel. Lepo se je izšlo tudi glede telesnih zmožnosti igralcev in igralk. Bili smo štirje na vozičkih in štirje stoječi, tako da smo formirali dve skupini, kjer smo igrali vsak z vsakim, na dva dobljena seta do 21 točk. Žiga Frass je pred začetkom izžrebal pare za vsa tri kola in nato smo lahko začeli. Glede na to, da smo imeli na razpolago dve igrišči, smo na **enem igrali tisti na vozičkih, na drugem pa stoječi**. Imeli smo kar nekaj zanimivih in tudi presenetljivih dvobojev in po treh odigranih kolih smo dobili končni vrstni red. Vendar pa tekmovanja s tem še ni bilo konec, saj je med tem Žiga izžrebal še para za igranje mešanih dvojic, tako da je bil v paru po en stoječ in eden na vozičku. Glede na žreb smo tudi v parih odigrali tri kola. Tudi tukaj smo gledali zanimive in predvsem borbene tekme, tako zelo borbene, da smo pridelali tudi eno buško in verjetno kar precej »muskfibra«. Tako smo, nekateri že vidno utrujeni, vseeno pa z nasmejanimi obrazi, to pripeljali do konca. Sledila je še slovesna razglasitev in seveda obvezno fotografiranje.

Uvrstitve pa so sledeče, v kategoriji posamezno stoječi je slavil **Njebojša Ilič**, druga je bila **Anja Tratnik** (DPSP), tretja **Barbara Kocmur** in četrta **Jana Ferjan**. V kategoriji posamezno vozički pa je zmagal **Sebastjan Ferfolja** (DPSP), pred **Mojco Debeljak** (DPG) in tretji **Grega Bulovec** (DPG), četrti je bil **Kristjan Peljhan** (DPSP). V kategoriji mešanih parov pa sta zmagala **Barbara Kocmur / Sebastjan Ferfolja**, druga sta bila **Anja Tratnik / Grega Bulovec**, tretje mesto pa sta si delila par **Mojca Debeljak / Kristjan Peljhan** in par **Jana Ferjan / Njebojša Ilič**.

Po končanem uradnem delu, smo se skupaj usedli še k zasluženemu kosilu. Potem pa se odpravili vsak na svoj konec z željami in obljubami, da kmalu spet srečamo. Prav **lepa zahvala gre Badmintonski zvezi Slovenije (BZS)**, ki je omogočila to prireditev in jo podprla z finančnimi sredstvi.

***Sebastjan Ferfolja** je predsednik Društva paraplegikov Severne Primorske.

SLEPA DEKLICA MINA IZOBRAŽUJE Borut Pogačnik

Dr. Aksinja Kermauner

Foto: B.P. – ZIFS 2024

Dr. Aksinja Kermauner je izrazita pisateljica, saj je letos imela skupno že šest knjižnih izdaj in med drugimi tudi zanimiv strip **Mina z belo belico**, kjer opisuje življenje dekleta s slepoto od rojstva, njeno pot v šolo ter vse pripomočke, ki so na voljo.

V sredini Odprti dlani, 25. septembra 2024, je podrobno opisala svojo življenjsko književniško pot. Pozitiven je bil tudi naš članek Novo upanje za senzorno ovirane v 29-30. številki Sporočevalca o slepoti od Davida Eaglemana.

Oddaja je dostopna v arhivu radia: <https://soundcloud.com/radiozelenival/odprta-dlan-dr-aksinja-kermauner-1>

V SPOMIN PREDANI VAŠČANKI Milan Debeljak*

Barbara Pogačnik

Foto: Milan Debeljak

V nedeljo, **13. oktobra 2024**, se bomo v Kulturnem društvu Podbrezje v Pirčevem domu na Taboru spomnili s **prireditvijo in razstavo Barbare Pogačnik**, ki je bila vsestranska umetnica, restavratorka, modelarka, krasilka cerkve, slaščičarka in slikarka. Prireditev bo ob 17. uri.

***Milan Debeljak** je dolgoletni član Združenja invalidov – Foruma Slovenije.

IZLET V BOHINJ Andreja Kokelj

Igre

Pridelava sira

Foto: Društvo Vita

V začetku septembra smo organizirali **enodnevni izlet v Bohinj**. Z minibusom smo se odpeljali do zelene oaze Julijskih Alp v osrčju Triglavskega narodnega parka. Tam smo obiskali turistično kmetijo Gartner. Na kmetijo so se ravno vrnili iz planine v Lazu, kjer se poleti prosto pasejo krave in **izdelujejo planšarski sir na še tradicionalen način**. Povejo nam, da se le iz najboljšega mleka lahko izdelata najokusnejši sir. Bohinjski planšarski sir je narejen z ljubeznijo, saj je v delo vključeno ogromno ročnega dela.

Pod kozolcem pa se nismo le poučili o tradicionalnem načinu izdelave masla in sira, tam nas je pričakala tudi Top Agencija. Pripravili so nam **zabavni team building »Mini olimpijada zabavnih iger«**. Team building v olimpijskem duhu nam je zadal različne zabavne in tekmovalne naloge, igre ter uganke.

Uporabniki so razmišljali in se nasmejali, ob tem krepili medsebojne vezi ter prebudili timski duh. Na koncu pa smo se še nagradili z degustacijo domačih dobrot – zorjeni in planšarski sir, zaseka ter suha klobasa.

Sporočevalca izdaja Zdrženje invalidov – Forum Slovenije, Linhartova 3, p.p. 3534, 1116 Ljubljana

Glavni in odgovorni urednik: Borut S. Pogačnik

Tajnica uredništva: Katarina Lukešević

Telefon: 041/381-679; e-naslov: info@zifs.si

Mednarodna standardna serijska številka: ISSN 2630 – 3639

Z odločbo Ministrstva za kulturo z dne 16.12.2020 je elektronski medij »Sporočevalec« v razvidu medijev pod zaporedno številko 2378.

Uredniški odbor sestavljajo: Borut Sever (FIHO), Luka Pavlin (ZDSSS), Anton Petrič (ZDGNS), Jože Globokar (ZPS), Anja Pišlar (Zveza Sožitje), Pavel Kranjc (ZMS), Drago Perko (Zveza ŠIS – SPK), Jože Ocvirk (Društvo za zdravje naroda), Irena Vovk Terčič (Zveza Sonček so.p.), Niko Kostjukovskij (predstavnik bralcev)

Izhajanje revije podpirata Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij in Ministrstvo za kulturo.